

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1917/2015/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke

Dr. Vaskuti András, előadó bíró

Dr. Csák Zsolt, bíró

Az eljárás helye: Kúria

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2016. május 10.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): H. J. P. II. rendű

Elsőfok: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság, 4.B.293/2013/55., ítélet, 2014. november 25., tárgyalás

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 23.Bf.6675/2015/13., végzés, 2015. szeptember 17., nyilvános ülés

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 4.B.293/2013/55. számú ítéletét, illetve a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.6675/2015/13. számú végzését a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2014. november 25-én meghozott 4.B.293/2013/55. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli csalás büntetében [a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdés (3) bekezdés a) pont] és közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért öt halmazati büntetésül százötven napi tétel, napi tételenként ezer, összesen százötvenezer forint pénzbüntetésre ítélte, melyet - meg nem fizetése esetén - szabadságvesztésre rendelt átváltoztatni; amelynek a végrehajtási fokozata fogház. Ugyanakkor a II. rendű terheltet az ellene csalás vétsége [Btk. 373. (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette. A bíróság rendelkezett a járulékos kérdésekről, és döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett további négy terhelt büntetőjogi felelősségéről is.
- [2] Az enyhítésért bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. szeptember 17-én jogerőre emelkedett 23.Bf.6675/2015/13. számú végzésével az elsőfokú bíróság

ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ítéleti tényállás - a II. rendű terheltet érintő 2. pontja - szerint a S. Gy. N-né ingatlanán fennálló haszonélvezeti jogok törlése és így a kölcsönügyletek ingatlan-nyilvántartási bejegyzése érdekében I. rendű terhelt egy olyan nyilatkozatot készített el az ügyvédként közreműködő II. rendű terhelttel, amely szerint B. T. és B. T-né az ingatlanon fennálló holtig tartó haszonélvezeti jogokról lemondanak. A lemondó nyilatkozatot nem B. T. és neje írták alá, azon a névtulajdonosok elérhetőségét (levelezési címét) és édesanyjuk nevét a valóságtól eltérően tüntették fel, továbbá aláírásaikat ismeretlen elkövető(k) meghamisították. Ennek ellenére a II. rendű terhelt azt 2009. június 25-i ellenjegyzésével ellátta és bejegyzéshez szükséges ingatlan-nyilvántartási kérelmet is elkészítette, emellett az ingatlan-nyilvántartási eljáráshoz egy olyan, 2009. június 25-i keltezéssel és ellenjegyzésével ellátott meghatalmazást csatolt, amelyet meghatalmazó ügyfélként senki sem írt alá. A 2009. június 26. napján benyújtott kérelem alapján a földhivatal 2009. július 9. napján hiánypótlásra szólította fel a II. rendű terheltet, mert egy APEH nyomtatványt nem csatolt, amelyet a tulajdonosnak is alá kellett volna írnia. A II. rendű terhelt a hiányt a tulajdonos nevében, de meghatalmazása nélkül eljárva 2009. szeptember 14. napján pótolta úgy, hogy a kérdéses adatlapot is ő írta csak alá, így a közreműködéséért ígért díjazás reményében a II. rendű terhelt által elkészített hamis lemondó nyilatkozat alapján B. T. és felesége haszonélvezeti jogát a közhiteles ingatlan-nyilvántartásból 2009. szeptember 16. napján törölték. A haszonélvezeti jogok mint vagyoni értékű jogok törlése következtében B. T. és B. T-nét fejenként 1.260.000- forint kár érte.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt nyújtott be - a felülvizsgálati okot megalapozó jogszabály megjelölését nem tartalmazó, tartalmát tekintve a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapított - felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és a határozatok végrehajtásának felfüggesztését indítványozta.
- [4] Álláspontja szerint a bíróság vele szemben nem törvényes vád alapján járt el [Be. 2. § (2) bekezdés], a vád történeti tényállása nem tartalmazta az elkövetési magatartásnak megfelelő konkrét tényeket, így azt, hogy miként működött abban közre, hogy a közokiratba valótlan adat kerüljön bejegyzésre. Ezért az eljárást vele szemben meg kellett volna szüntetni.
- [5] Mindemellett az eljáró bíróság bűnösségét feltételezésekre, a bűnelkövetésben való közreműködését olyan vélelemre alapította, amit semmilyen konkrét bizonyíték nem támasztott alá. és a másodfokú bíróság is alaptalanul hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét.

III.

- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.2007/2015/1. számú írásbeli nyilatkozata szerint a felülvizsgálati indítvány a vád törvényességét kifogásoló részében nem megalapozott, egyebekben pedig törvényben kizárt, ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

IV.

- [7] A II. rendű terhelt az ügyészi átiratra tett észrevételében kifogásolta azt a ténymegállapítást, hogy az I. rendű vádlottal együttműködve, tudatosan készítette el a valótlan adatokat tartalmazó okiratot, mivel azt az eljárás során semmi nem bizonyította. Mindezen túl változatlanul a vád törvényességének hiányára hivatkozva kérte, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványának adjon helyt.

V.

- [8] A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

VI.

- [9] A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítványban nem támadható.
- [10] Ez egyben azt is jelenti, hogy a tényállás alapját képező bizonyítékok, illetve a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége sem vitatható, a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van.
- [11] Ezért a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok eltérő értékelésére, a jogerős határozatban megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, további bizonyításra nem kerülhet sor, és a terhelt bűnösségét és a cselekmény minősítését a jogerős határozatban rögzített tényállás alapján kell elbírálni.
- [12] A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség által kifejtetteket abban, hogy a felülvizsgálati indítványnak mindazon érvei, amelyek a tényállás felderítetlenségét, megalapozatlanságát, a ténybeli következtetések helyességét kifogásolják, a felülvizsgálati eljárásban érdemben nem vizsgálhatók, azok a jogkövetkeztetések helyességének vizsgálata során figyelmen kívül maradnak.
- [13] Ebből következően a felülvizsgálati indítványnak a tényállást támadó része a törvényben kizárt.

VII.

- [14] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a felülvizsgálatot megalapozza, a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja pedig előírja, hogy hatályon kívül helyezést és az eljárás megszüntetését vonja maga után, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt el.
- [15] A Be. 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt, a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.
- [16] A Budapesti II. és III. kerületi Ügyészség 2013. március 4-én nyújtott be vádiratot a Budapesti II. és III. Kerületi Bírósághoz, melyben a vádirati tényállás 2. pontját illetően a II. rendű terheltet 2 rendbeli csalás büntetével [az elkövetéskor hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés d) pont], csalás vétségével [1978. évi IV. törvény 318. § (1) és (2) bekezdés] és 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntetével [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] vádolta.
- [17] A vád tárgyává tett tények tartalmazzák a II. rendű terheltnek a büntető törvénybe ütköző magatartásának pontos körülírását, nevezetesen: az ügyvéd foglalkozású terhelt által a jogosultak tudta és beleegyezése nélkül készített haszonélvezeti jogról lemondó nyilatkozat okiratba foglalásának körülményeit, majd a haszonélvezeti jog törlése érdekében a földhivatalhoz történt benyújtását.
- [18] Következésképpen a felülvizsgálati indítvány a vád törvényességét kifogásoló részében nem megalapozott.
- [19] A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges más eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta; ilyen eljárási szabálysértést nem észlelt.

VIII.

- [20] A felülvizsgálati indítvány előterjesztője anyagi jogszabálysértésként hivatkozott szándékosság hiányára.
- [21] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen ekkor van helye felülvizsgálatnak - többek között -, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [22] A Btk. 7. § szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik.
- [23] A Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott következetes gyakorlatának megfelelően - miként azt a Legfőbb Ügyészség is helytállóan kifejtette - a felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás részét képezik azok a ténymegállapítások is, amelyet a jogerős bírósági ítélet (szerkesztési hiba folytán) a bizonyítékok értékelése vagy a jogi állásfoglalás indokolása körében rögzített, továbbá, hogy az adott ügyben az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény és az 1998. évi XI. törvény az ügyvédekről is jelentőséggel bírnak.
- [24] Az elsőfokú bíróság az ítéletének 21. oldalán a bizonyítékok mérlegelése körében rögzítette, hogy a II. rendű terhelt az iratokat előkészítő I. rendű terhelttel együttműködve, a jogosultak tudta és beleegyezése nélkül, szándékosan készítette el és nyújtotta be a valótlan tartalmú, és az aláírásoknál meghamisított nyilatkozatot a földhivatalba, amely alapján B. T. és neje haszonélvezeti joga törlésre került.
- [25] Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 27. § (1) bekezdése szerint az okirat ellenjegyzésével az ügyvéd bizonyítja, hogy
- a) az okirat a felek kinyilvánított akaratának és a jogszabályoknak megfelel, és
 - b) az okiratban megjelölt fél az iratot előtte vagy helyettese [23. § (5) bekezdés] előtt írta alá, illetőleg aláírását előtte vagy helyettese előtt saját kezű aláírásának ismerte el. Az ügyvéd csak olyan okiratot láthat el ellenjegyzéssel, amely a saját vagy az irodája közreműködésével jött létre [27. § (3) bekezdés].
- [26] A személyazonosság ellenőrzéséről szóló 27/B. § szerint az okirat ellenjegyzése során az ügyvéd a jognyilatkozatot tevő fél és a fél jognyilatkozatot tevő meghatalmazottja által a személyazonosságának és lakcímének igazolása érdekében a rendelkezésre bocsátott adatai nyilvántartási adatokkal való egyezőségének (a. pont) és személyazonosságának igazolására alkalmas, bemutatott hatósági igazolványa, és tartózkodásra jogosító okmánya (a továbbiakban együtt: igazolvány) nyilvántartási adatokkal való egyezőségének és érvényességének megállapítása céljából (b. pont) megkeresheti többek között a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatait feldolgozó hatóságot. Az okirat elkészítése előtt az ügyvéd köteles a felet az ellenőrzés megkezdését megelőzően írásban tájékoztatni az ellenőrzés lehetőségéről, céljáról, módjáról és tartalmáról, a közreműködés megtagadásának kötelezettségéről, a 27/D. § (2) bekezdésében megjelölt bejelentési kötelezettségéről, valamint az ellenőrzés során megismert adatok kezeléséről [27/B. § (1) és (4) bekezdés].
- [27] Az ügyvéd tehát csak akkor tud valamit bizonyítani, amennyiben az annak alapjául szolgáló tényekről meggyőződött. Mindemellett az ügyvéd alapvető foglalkozásbeli kötelessége, hogy vizsgálja, vajon a kötendő szerződés megfelel-e a jogszabályi feltételeknek.
- [28] Az elkövetéskor hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény [Ptk.] 200. § (2) bekezdése alapján semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy a jogszabály megkerülésével kötötték. Ez esetben az ügyvédnek meg kell tagadnia az ilyen szerződés megkötését. A tudottan semmis szerződés ügyvéd általi szerkesztése és ellenjegyzése az ügyvédi foglalkozás szándékos megsértését jelenti.
- [29] Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 26. § (2) bekezdése előírja, hogy az ingatlan nyilvántartásban kérelemre irányuló olyan eljárásokban, amelyekben az ingatlanhoz kapcsolódó jog vagy tény keletkezését, változását kell az ingatlan nyilvántartásban átvezetni, a jogváltozás bejegyzésének alapjául közjegyző által készített okirat vagy ügyvéd által ellenjegyzett

magánokirat szolgál, a jogi képviselőt kötelező. Jogi képviselőnek kell tekinteni - többek között - az ügyvédet.

- [30] Az okiratok kellékeiről szóló 32. § (3) bekezdése szerint a tulajdonjog, haszonélvezeti jog, stb. keletkezésére, módosulására, illetve megszűnésére vonatkozó bejegyzésnek közokirat, ügyvéd által ellenjegyzett magánokirat alapján van helye. Az ellenjegyzéssel ellátott magánokirat bejegyzés alapjául akkor fogadható el, ha tartalmazza az ellenjegyző személy nevét, aláírását, irodájának székhelyét, az ellenjegyzés időpontját és az „ellenjegyzem” megjelölést [32. § (4) bekezdés]. Az ügyvéd által teljesített ellenjegyzés érvényességének további feltétele a száraz bélyegző lenyomata.
- [31] Ezért az ügyvéd az ellenjegyzéssel nem pusztán tanúsítja, igazolja a megtörtént eseményeket, az ügyvédi (közjegyzői) ellenjegyzés kényszere fokozza a jogügyletek jogszerűségét, és egyúttal további garanciát biztosít a visszaélésekkel szemben. Az ügyvédi közreműködés tehát az ellenjegyzéshez kötött ingatlan nyilvántartási bejegyzéshez garanciális jellegű.
- [32] A fentiekből következően az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül vontak le következtetést a II. rendű terhelt bűnösségére mindkét cselekményt illetően. Mindezekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

IX.

- [33] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. május 10.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bíróági tisztviselő